

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2006-332

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Kansantaloustieteen laitos	
Tekijä-Författare-Author Kanerva, Markus			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Immateriaalioikeuksien vaikutus talouskasvuun Pohjois-Etelä-tuotesyklimallassa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Kansantaloustiede			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2006-05-02	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 81 s., 35 liites.
Tiivistelmä-Referat-Abstract Endogeeninen kasvuteoria on viime vuosina vakiinnuttanut asemansa talouskasvun kuvaajana. Sen mukaan kasvua synnyttävät uudet innovaatiot. Immateriaalioikeuksilla pyritään suojaamaan innovaatioiden kehittäjiä jäljittelijöiltä ja luomaan insentiivi panostaa epävarmaan tuotekehitystyöhön tulevaisuuden monopolituottojen toivossa. Kehitysmaat puolestaan pyrkivät jäljittelemään teollisuusmaiden tuotteita ja tuotantotapoja, jotta ne pystyisivät saamaan teollisuusmaiden korkealaatuista osaamista ja parantamaan asemaansa kansainvälisessä kaupassa. Heikkojen immateriaalioikeuksien kääntöpuolena on, että teollisuusmaat eivät ole halukkaita siirtämään tuotantoaan kehitysmaihiin jäljittelyn pelossa. WTO:n jäsenmaat allekirjoittivat 1990-luvulla TRIPS-sopimuksen, joka määrittelee immateriaalioikeuksien kansainvälisen vähimmäistason. Sopimuksen tavoitteena on hillitä kehitysmaissa tapahtuvaa jäljittelyä sekä kannustaa tuotekehitystä ja teknologiansiirtoa. Jäsenmailla on ollut aikaa kuluvaan vuoteen 2006 asti nostaa immateriaalioikeuksien suojansa TRIPS-sopimuksen tasolle. Tässä tutkielmassa tarkastellaan, millä tavoin kehitysmaiden immateriaalioikeuksien suojan vahvistaminen vaikuttaa talouskasvuun. Tarkastelu pohjautuu kahteen teoreettiseen endogeeniseen Pohjois-Etelä-tuotesyklimalliin, joissa uudet innovaatiot korvaavat vanhat. Glassin ja Saggin (2002a) mallissa teollisuusmaat siirtävät tuotantoaan alhaisten tuotantokustannusten kannustamana kehitysmaihiin perustamalla niihin tytäryhtiöitä. Toisessa tutkielmaan valitussa mallissa (Yang & Maskus 2001) teollisuusmaiden yritykset lisensoivat teknologiansa Etelän yritysten käytettäväksi. Tutkielman tavoitteena on myös tarkastella, vaikuttaako teknologiansiirtokanava immateriaalioikeuksien suojan vahvistamisen seurauksiin. Erilaiset teknologiansiirtokanavat johtavat toisistaan poikkeaviin tuloksiin tuotesyklimalleihin pohjautuvassa tarkastelussa. Tutkielman tuloksena on, että immateriaalioikeuksien suojan vahvistamisen vaikutus talouskasvuun riippuu tavasta, jolla teknologiaa siirtyy Pohjoisesta Etelään. Immateriaalisuojan vahvistaminen alentaa talouskasvua, kun suorat ulkomaiset investoinnit ja jäljittely siirtävät teknologiaa: immateriaalisuojan vahvistuminen nostaa jäljittelyn kustannuksia, minkä seurauksena Pohjoisen tuotanto kasvaa vähentäen tuotekehityksen resursseja. Lisensoinnin toimiessa teknologian siirtäjänä talouskasvu paranee: immateriaalisuojan vahvistaminen lisää lisensoinnista saatavia tuottoja ja vähentää lisensoinnin kustannuksia, jolloin Pohjoisen resursseja vapautuu innovointiin. Vertailtaessa tuloksia muihin aihepiiristä tehtyihin tutkimuksiin havaitaan immateriaalisuojan vahvistamisella olevan positiivinen vaikutus selvimmin silloin, kun lisensointi toimii teknologian välittäjänä. Muissa tapauksissa immateriaalisuojan vaikutus talouskasvuun on pääsääntöisesti negatiivinen.			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords immateriaalioikeus lisensointi innovaatiot jäljittely talouskasvu			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			